

Misraları Araz kimi kükrəyən şair

Hələ 1986-cı ildə onun ilk şeirlər kitabı olan “Ağ günümün qanadları”nın ön söz müəllifi Söhrab Tahir çoxdan tanıdığı və istedadına bələd olduğu şair haqqında yazmışdı: “Tariyel poetik ömrünün bir küncünə sığınıb, “bir şalalə nəğməsinin” şələsini kürəyinə atıb, axtarış yollarında 15 il yorulmadan addımladı. Ədəbi məclislərdə, poeziya klublarında bir cüt gözə, qulağa, gözəlliklərin maqnit sahəsinə, müşahidə meydançasına çevrildi. İlk silsilə şeirləri çap olunanda oxucular gəlib məni təbrik etdilər. Özü qapı arxasında durmuşdu, utanırdı, bəlkə də, tərifdən qorxurdu...”.

Elə tərifə meyilli olmamasının nəticəsidir ki, artıq 80 yaşına çatan Tariyel Cəfər oğlu Pərdəşünas – Tariyel Ümid özünəxas təvazökarcasına yaşayıb-yaratmağındadır. Beləcə, ümidləri doğruldararaq, şair ömrünün yumağını yığa-yığa gedir.

Tariyel Ümid 1945-ci ilin dekabrında Güney Azərbaycanın Əhər şəhəri yaxınlığındakı Dürmüşkanlı kəndində demokrat inqilabçı ailəsində dünyaya göz açıb. 1 yaşında ailəsi Quzey Azərbaycana – Ağdama köçməyə məcbur olub. Burada məktəbi və mexanikləşdirmə texnikumunu, 1972-ci ildə isə Bakıda Politeknik İnstitutunun nəqliyyat fakültəsini bitirib. Ölkəmizin dəmir yolu sistemində 40 ilə yaxın qüsursuz və fədakar əmək yolu keçib. AJB-nin Jurnalist Sənətkarlığı İnstitutunda oxuyaraq publisistik məharətini yüksəldib. Bu gün Azərbaycan cəmiyyəti Tariyel Ümidi daha çox istedadlı şair-publisist, səmimi insan, Vətən həsrətli soydaşımız kimi tanıyır:

***Bu tayda o taylı nəğmələrimi
Quşlar gəzdirlər dimdiklərində.***

Doğrudan da, həsrət duyğularını yalnız şairlər bu cür ifadə edə bilirlər. 1988-ci ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin (AYB) üzvü olan sənətkarın işıq üzü görün yüzrlərlə şeiri, 4 kitabı ona geniş oxucu rəğbəti qazandırıb. Şairin fədai övladı olması bədii-publisistik yaradıcılığında özünü aparıcı xətt kimi göstərir.

Əməkdar jurnalist, İran Mühacirləri Cəmiyyətinin sədri Rəhim Hüseynzadə şair dostu barədə deyir:

– Tariyel 14 yaşından şeirlər qələmə alır. Əksər qəzet və jurnallarda imzasına rast gələsiniz. 70-ci illərin əvvəllərində Xalq şairi Söhrab Tahir “Ulduz” jurnalında, Balaş Azəroğlu isə “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzetində ona “Uğurlu yol” yazıblar. Tariyel “21 Azər” Hərəkatı ilə yaşayır. Daim Pişəvəri idealları ilə nəfəs alıb. Həm boya-başa çatdığı, qayğısı ilə əhatə olunduğu Azərbaycana sadıqdır, həm

də bu inqilabın ideallarına.

Əlavə edək ki, şairin şeir, hekayə və poemaları mərkəzi mətbuatda, “Çinar pöhrələri”, “El məhəbbəti”, “Ədəbi Şirvan”, “Odlu misralar”, “Parçalanmış millətin harayı”, “Səhər”, “Şəhriyar” və başqa ədəbi almanaxlarda çap olunub. Ayrı-ayrı illərdə “Ağ günümün qanadları”, “Bu da bir taledi”, “Mənim Gülüstanım”, “Yetmiş pilləkən” adlı kitabları işıq üzü görüb. 2015-ci ildə “Dədə Qorqud” Beynəlxalq mükafatına layiq görülüb. İranlı Mühacirlər Ədəbi Birliyinin sədri kimi fəal yaradıcılıq işi aparır.

***Açılmayan arzular var qönçədi, daşdı,
Analar var, bacılar var gözləri yaşlı.
Araz kimi misralarım səbrimi aşdı,
Yazıldıqca şeirlərim məni göynədir...***

Onun yaradıcılığının ana xəttini, əsas leytmotivini 3 ildən sonra 200 illiyi olacaq Türkmənçay müqaviləsinin xalqa vurduğu yaralar, qardaşı qardaşdan ayıran Arazın acı taleyi, birlik arzusu təşkil edir. Süleyman Rüstəmin, Məhəmmədhüseyn Şəhriyarın, Mir Cəlalın, Bəxtiyar Vahabzadənin, Söhrab Tahirin, Balaş Azəroğlunun, Əli Tudənin mənəvi xələfi olan Tariyel Ümidin Xudafərin timsallı misraları həsrətimizə körpü olmaq istəyinin bədii ifadələridir.

AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun şöbə müdiri, şair Vüqar Əhməd yazır: “Tariyel Ümidin “Köksüm elə genişləni” şeirində biz tamam başqa bir dəst-xəttin, üslubun şahidi oluruq:

***Danışaram sözlərimi,
Araz udub şahə qalxır.
Atıram Arazə mən,
İki sahil mənə baxır.***

Bu olduqca poetik misralar şairin fikri-ni son dərəcə aydın ifadə edir, belə ki, hər bir oxucu şairin nə demək istədiyini çox asanlıqla qavrayır, artıq heç bir şərhə, fəlsəfi baxışların təhlilinə ehtiyac qalmır... O

da öz sələflərinin yolunu ləyaqətlə davam etdirir, şeirimizə müasir üslub əlvanlığı, intellektual zənginlik, daha doğrusu, fərdi intellektual üslub gətirir”.

***Yubilyar şairin bir şeirini
oxucularımıza təqdim edirik:***

Mənim ümid şeirim

***Sən o biganəni alma eyninə,
Demə ki yox məni bir duyan kəsım.
Mən bir ümid şeiri yazıram sənə,
Bu ümid şeirimi oxu, əzizim.
Gözümdə izi yox kinin, yalanın...
Bircə baxışından nurlanar günüm.
Bəs belə ilahi gözü olanın
Ümidi olmazmı, gözüünə dönüm?
Mənimçin ucasan bir zirvə kimi,
Sən kimin yerinə uca bilərsən?
Göyərçin əllərin ümid deyilmi?
Elə bu qanadla uça bilərsən.
Lap deyək tək çiçək yaylaqda qərib,
Yox bir oxşayanı, məhəl qoyanı.
O, elə ümididir, dünyaya gəlib,
Baharlar ömrüdür, torpaq həyanı,
Bir tər çiçəyisən bizim çəmənin,
Gizlən, bənövşə ol - nəzərdə varsan.
Qapına ümidə gəlirik sənın,
Çən ümid qapını harda ararsan?
Ərit ürəyində, ərit o buzu,
Bənövşəm, yaza bax, başını qaldır.
Göylərin ən uzaq ümid ulduzu
Ovcunun içində yansa – xəyaldır.
Elə boş xəyalları alma eyninə,
Könlündə tel olub titrəsin səsim.
Mən bir ümid şeiri yazıram sənə,
Bu ümid şeirimi oxu, əzizim...***

**Əli NƏCƏFXANLI
XQ**